

Nr 5.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln, avseende anslagen inom socialdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Socialdepartementet.

1:o **Socialdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1948), vilket innebär en uppräknig av anslagsposten rörligt tillägg med 23 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen.....	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	»	287 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	132 400
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	»	46 000

Summa förslagsanslag kronor 493 000;

b) till *Socialdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 493 000 kronor.

2:o **Socialdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

3:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 3—13) föreslagit riksdagen att dels besluta, att antalet å personalförteckningen för socialstyrelsen uppförda ordinarie befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 minskas från 49 till 46 ävensom att å personalförteckningen uppföres en befattning som förste aktuarie i lönegrad Ce 29 och en befattning som hemhjälpkonsulent i lönegrad Ce 27, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49, dels ock till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 520 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med ett belopp av 1 450 000 kronor.

För nästa budgetår föreslås utredningsbyrån förstärkt med en befattning som förste aktuarie i lönegrad Ce 29, en halvtidsanställd amanuens och 3 biträden.

Hemhjälpavdelningen under socialvårdsbyrån föreslås förstärkt med en amanuens. Befattningen som hemhjälpkonsulent föreslås uppflyttad från lönegrad Ce 24 till lönegrad Ce 27.

Antalet tjänster i lönegraden Ca 8 har beräknats till 46.

Anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän har nedräknats med 49 000 kronor.

Den under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna delposten ersättningar till sakkunniga personer å barnvårdens specialområden samt till arkitekt förutsättes såsom för innevarande budgetår kunna överskridas efter medgivande av Kungl. Maj:t. Delposten ersättningar till ledamöter och suppleanter i nämnden för den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen — för innevarande budgetår upptagen med 100 kronor — förordas utgå, varför anslagsposten nedräknats med nämnda belopp.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har uppräknats med 50 000 kronor till 830 000 kronor och anslagsposten rörligt tillägg med 69 100 kronor.

Utskottet. Lönegradsuppflyttning av hemhjälpkonsulenten har avstyrkts av statskontoret och statens lönenämnd. Utskottet får erinra, att departementschefen i 1946 års statsverksproposition förklarar sig icke för det dåvarande kunna biträda ett förslag av samma innebörd. I likhet med lönenämnden anser utskottet, att med ett slutligt ställningstagande till uppflyttningen bör ytterligare anstå. Då härigenom en av Kungl. Maj:t till 1 750 kronor uppskattad utgiftsstegring bortfaller, synes det belopp, varmed anslagsposten

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknats i Kungl. Maj:ts förslag, kunna minskas med ett till 2 000 kronor avrundat belopp och alltså upptagas till 828 000 kronor.

Då Kungl. Maj:ts förslag i övrigt ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag

a) besluta, att antalet å personalförteckningen för socialstyrelsen uppförda ordinarie befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 minskas från 49 till 46 ävensom att å personalförteckningen uppföres en befattning som förste aktuarie i lönegrad Ce 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	525 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	15 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	828 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	149 100
Summa förslagsanslag		kronor 1 518 000;

c) till *Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 1 518 000 kronor.

4:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 13), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

5:o) **Socialstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 13—16), vilket innebär uppräknig av anslaget med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 241 000 kronor.

6:o) **Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ortsombud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 16 och 17) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår är upptaget med samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Socialstyrelsen: Socialstyrelsens ortsbud* för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 38 000 kronor.

7:o) **Allmän bostadsräkning m. m.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkt 7, s. 17—23) har riksdagen i annat sammanhang meddelat sitt beslut, varom utskottet här velat

erinra.

8:o) **Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, s. 23—29) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49, dels ock till Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag anvisat med 210 000 kronor.

En effektivisering av konsulentorganisationen inom dess nuvarande ram har ansetts böra ske genom att förbättra möjligheterna för konsulenter att anlita skrivhjälp. För skrivhjälp avsett belopp under förevarande anslag föreslås därför höjt från 9 300 kronor till 25 000 kronor. I övrigt bygga Kungl. Maj:ts anslagsberäkningar på oförändrade grunder.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 195 700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 19 300
	<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor 215 000;

b) till *Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

9:o) **Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 29 och 30) föreslagit riksdagen att till Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 55 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 49 400 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av anslagsposten reseersättningar med 6 000 kronor i syfte att möjliggöra konsulentverksamhetens effektiva bedrivande. Beträffande anslagsposten expenser förutsättes, att Kungl. Maj:t skall äga att vid behov meddela de bestämmelser, som erfordras för att fattigvårds- och barnavårdskonsulenternas arbete icke skall i väsentliga stycken hindras genom brist på medel till bestridande av expenser.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 55 400 kronor.

10:o) **Arbetsdomstolen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 30—34) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49, dels ock till Arbetsdomstolen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat upptaget med samma belopp.

Till domstolens ordförande utgår arvode med 25 500 kronor för år eller, därest till ordförande utses person, som icke förut varit innehavare av justitierådsämbete, med 23 700 kronor för år. Å detta belopp skall rörligt tillägg enligt eljest gällande bestämmelser utgå. En redogörelse för beräkningen av arvodesbeloppen har lämnats i 1947 års statsverksproposition, femte huvudtiteln s. 11. I enlighet med numera tillämpat beräkningssätt har Kungl. Maj:t för innevarande budgetår föreskrivit, att det för ordföranden fastställda arvodet skall höjas med 144 kronor för månad. Den i posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ingående delposten årsarvode till ordföranden har med anledning härav beräknats till (25 500 + 1 728) 27 228 kronor.

Vid fastställande år 1933 av regler rörande ersättning för deltagande i arbetsdomstolens sammanträden avsågs, att ersättning skulle utgå endast för offentliga sammanträden och sålunda icke för överläggningssammanträden. Ett antal överläggningssammanträden anses emellertid vara nödvändiga på grund av domstolens växlande sammansättning. Med hänsyn härtill föreslås, att arvode utgår även för deltagande i dessa sammanträden. Antalet överläggningssammanträden för vilka arvode utgår beräknas för nästkommande budgetår till högst fem. Någon uppräknings av delposten i anledning härav har icke skett med hänsyn till belastningen å densamma under budgetåret 1946/47.

Delposten ersättning för mistade avlöningsförmåner till ledamöter och ersättare för dem har uppräknats med 500 kronor.

Medelsbehovet under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, be-

stämnda av Kungl. Maj:t, har under sådana förhållanden beräknats till ett belopp, som med 2 000 kronor överstiger det för innevarande budgetår anvisade.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har minskats med 2 500 kronor, medan medelsbehovet till rörligt tillägg beräknats öka med 500 kronor.

Utskottet. Arvodesbelopp innefatta i regel icke någon rörlig del, vars storlek beror av levnadskostnadsindex. Ett mot rörligt tillägg svarande belopp skall dock beräknas på det till arbetsdomstolens ordförande utgående arvodet, vars storlek — därest ordföranden innehaft justitierådsämbete — motsvarar avlöningen till justitieråd. Beloppet bör emellertid ej belasta anslagsposten rörligt tillägg, och utskottet vill därför ej motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag att i stället inräkna det i arvodesposten. Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt föranlett erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för arbetsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	59 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	37 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 500

Summa förslagsanslag kronor 100 000;

b) till *Arbetsdomstolen: Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

11:o) **Arbetsdomstolen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 35), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arbetsdomstolen: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 kronor.

12:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 35 och 36), vilka innebära en höjning av anslagen med 15 000 kronor respektive 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Avlöningar* 100 000 kronor;

b) till *Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.: Omkostnader* 30 000 kronor.

13:o) **Mödrahjälp.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 36—38) föreslagit riksdagen att till Mödrahjälp för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 13 600 000 kronor.

Vid behandlingen i 1947 års statsverksproposition av förevarande anslag anmälde departementschefen, att socialvårdskommittén i februari 1946 avgivit betänkande med förslag angående moderskapsbidrag (SOU 1946: 23) och att förslaget efter remissbehandling prövades inom socialdepartementet, samt uttalade att förslagets genomförande komme att påverka socialvårdsformerna mödrahjälp, moderskapshjälp och moderskapspenning. Proposition rörande moderskapsbidrag framlades icke för 1947 års riksdag och torde icke heller komma att framläggas innevarande år. Med hänsyn härtill föreslås, att medel beräknas för mödrahjälp, moderskapshjälp och moderskapspenning även för nästa budgetår.

Den numera med hänsyn till höjda levnadskostnader generösare behovsprövningen i nämnderna har ansetts böra föranleda en uppräknig av anslaget. Socialstyrelsen har föreslagit ett anslagsbelopp av 17 000 000 kronor medan Kungl. Maj:t — med utgångspunkt från att de allmänna barnbidragen i viss utsträckning komma att minska behovet av mödrahjälp — beräknat medelsbehovet till 15 000 000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av fru *Rönn-Christiansson m. fl.* väckt motion (II: 82), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta att till mödrahjälp anvisa 17 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för nämnda förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Utbetalningar från förevarande anslag äga rum enligt förordningen den 11 juni 1937 om mödrahjälp och kungörelsen den 22 oktober 1937 med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning jämte däri sedermera vidtagna ändringar. Då anslaget är ett förslagsanslag påverkas icke medelsåtgången av anslagsberäkningen. Motionärerna förmoda att utgifterna från anslaget under nästa budgetår komma att stiga till ett högre belopp än vad Kungl. Maj:t beräknat. Utskottet vill framhålla, att svårigheterna att erhålla tillförlitliga beräkningar äro mycket stora. Tillräcklig anledning har icke synts föreligga att frånga Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 82 till *Mödrahjälp* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

14:o) **Mödrahjälpnsnämnderna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 38 och 39) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår är upptaget med samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Mödrahjälpnsnämnderna* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

15:o) **Fattigvård i allmänhet. Barnavård i allmänhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 18 och 19, s. 40—42), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 såsom förslagsanslag anvisa

- a) till *Fattigvård i allmänhet* 1 750 000 kronor;
- b) till *Barnavård i allmänhet* 190 000 kronor.

16:o) **Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 42 och 43), vilket innebär en minskning av anslaget med 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

17:o) **Fattigvård och barnavård för lappar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 43 och 44), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fattigvård och barnavård för lappar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

18:o) **Bidrag till svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 44—47), vilket innebär en uppräkning av anslaget med 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet* för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

19:o) **Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 47) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

20:o) **Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 47), vilket innebär en minskning av anslaget med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

21:o) **Allmänna barnbidrag.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 48 och 49) föreslagit riksdagen att till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 420 000 000 kronor.

Enligt lagen den 26 juli 1947 (nr 529) utgår — med vissa undantag — fr. o. m. den 1 januari 1948 för barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran allmänt barnbidrag med 260 kronor om året. Sådant bidrag utgår även för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket. Allmänt barnbidrag utgår fr. o. m. kvartalet efter det, varunder barnet fötts eller rätt till sådant bidrag eljest uppkommit, t. o. m. det kvartal, varunder barnet fyller sexton år. Bidraget utbetalas kvartalsvis genom vederbörande barnavårdsnämnds försorg.

För budgetåret 1947/48 har till allmänna barnbidrag anvisats ett förslagsanslag av 208 miljoner kronor, vilket anslag avsetts för bestridande av kostnaderna för bidragen under första och andra kvartalen 1948.

Till grund för beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1948/49 ha lagts vissa av socialstyrelsen verkställda beräkningar, vilka utvisa, att antalet barn för vilka bidrag må utgå kan väntas uppgå till omkring 1 650 000 vid utgången av år 1948. Medelsbehovet skulle på grundval härav uppgå till $(1\,650\,000 \times 260)$ 429 miljoner kronor. Emellertid har ansetts sannolikt, att de faktiska utbetalningarna av olika anledningar komma att bli något färre, varför medelsanvisningen föreslagits begränsad till 420 miljoner kronor.

I detta sammanhang har erinrats om riksdagens anhållan förra året (skrivelse nr 498), att Kungl. Maj:t ville till omprövning upptaga frågan om ersättning till kommunerna för kostnader i anledning av de allmänna barnbidragen och för riksdagen framlägga förslag härom. Departementschefen har anmält, att förutsättningar för att taga ställning till detta spörsmål enligt hans mening icke föreläge, förrän bestämmelserna angående ifrågavarande bidrag varit i tillämpning någon tid och erfarenhet därigenom vunnits beträffande kommunernas kostnader för administrationen av bidragsverksamheten. På grund härav har något förslag i ämnet icke ansetts kunna föreläggas innevarande års riksdag.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kam-

maren av herr *Wahlund m. fl.* (I: 52) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlsson* i *Bakeröd m. fl.* (II: 95), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta anvisa ett förslagsanslag å 1 650 000 kronor till ersättning till kommunerna för deras arbete i anledning av de allmänna barnbidragen under budgetåret 1948/49.

Motionärerna ha ansett, att ersättningen till kommunerna borde bestämmas till en krona per barn och år. Beträffande de skäl, som i övrigt anförts till stöd för förslaget, får utskottet hänvisa till motionen I: 52.

Utskottet vill i anledning av motionerna med anslutning till sammansatta stats- och andra lagutskottets av förra årets riksdag godkända uttalande i ämnet understryka, att även om de allmänna barnbidragen medfört minskning av kommunernas fattigvårdsutgifter och utgifter för omhändertagna barn, detta icke i och för sig motiverar, att kommunerna utan ersättning skola ombesörja barnbidragens utbetalande m. m. Å andra sidan föreligger, såsom departementschefen framhållit, otvivelaktigt ett behov av någon tids erfarenhet beträffande kommunernas kostnader för administrationen, innan ersättningarna kunna bestämmas. Med hänsyn till den lättnad i kommunernas hushållning, som de statliga barnbidragen böra medföra, synes det icke heller obilligt att frågan om medelsanvisning till ändamålet får anstå under denna tid. Av dessa skäl är utskottet ej berett tillstyrka motionerna men vill framhålla angelägenheten av att förslag i ämnet snarast möjligt föreläggas riksdagen.

Under åberopande av det anförda, och då Kungl. Maj:ts anslagsberäkning ej givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 420 000 000 kronor;

b) att motionerna I: 52 och II: 95 ej må av riksdagen bifallas.

22:o) **Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 49 och 50) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

Enligt kungörelsen den 25 augusti 1947 (nr 660) med vissa bestämmelser angående tillämpningen av lagen om allmänna barnbidrag skall sådant bidrag utbetalas genom barnbidragsanvisning. Barnavårdsnämnd har att kvartalsvis utfärda anvisningar å de bidrag, som skola utbetalas genom nämndens försorg. Anvisningarna avlämnas av nämnden till postverket, som ombesörjer utbetalningen.

I propositionen nr 220/1947 anmärkte departementschefen (s. 110), att — i likhet med vad som gäller om folkpensionerna — medel borde beräknas för ersättning till postverket för utbetalningen av allmänna barnbidrag. Såvitt

anginge tiden till ingången av budgetåret 1948/49 borde emellertid anslag här för få äskas i efterskott.

Till bestridande av nämnda ersättningar föreslås, att för nästa budgetår anvisas ett särskilt förslagsanslag. Då ersättningarna — såsom sker beträffande motsvarande ersättningar för pensionsutbetalningar — anses böra utgå halvårsvis i efterskott, förordas att medel nu beräknas för de ersättningar som belöpa å kalenderåret 1948. Det förutsättes, att beloppet av ersättningen per utbetalning bestämmes av Kungl. Maj:t med ledning av uppgifter från generalpoststyrelsen rörande postverkets kostnader för utbetalningarna. Med utgångspunkt från av generalpoststyrelsen angivet belopp av 30 öre per utbetalning och under antagande att antalet bidragsmottagare kommer att uppgå till i genomsnitt 920 000 beräknas medelsbehovet för fyra kvartal uppgå till i runt tal 1 100 000 kronor.

Utskottet. Till postverket skall enligt förslaget utgå ersättning för utbetalning av allmänna barnbidrag från här ifrågavarande anslag liksom ersättning för pensionsutbetalningar utgår från det anslag, som omnämnes nedan under punkten 43:o). Beräkningarna av nämnda anslag skilja sig därutinnan, att kostnaden per utbetalning uppskattats till 30 öre i fråga om barnbidrag men 25 öre beträffande pensioner. Det förutsättes emellertid, att ersättning i båda fallen skall utgå halvårsvis i efterskott och att beloppet av ersättningen per utbetalning skall bestämmas av Kungl. Maj:t med ledning av uppgifter från generalpoststyrelsen rörande postverkets kostnader för utbetalningarna.

Ehuru utskottet icke kunnat finna sakskalet tala för olikheten i beräkningsgrunderna, har utskottet likväl, med hänsyn till vad sålunda anförts och till svårigheten att nu erhålla en noggrannare beräkning av postverkets kostnader för bestyret med de allmänna barnbidragen, ansett sig böra tillstyrka medelsanvisning i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

23:o) **Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott. Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 27 och 28, s. 50 och 51), vilka innebära, att anslagen uppräknas med 400 000 kronor respektive 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott* 3 000 000 kronor;

b) till *Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.* 160 000 kronor.

24:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 51—53), vilket innebär, att anslaget med hänsyn till förefintlig reservation uppföres med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

25:o) **Bidrag till driften av barnhem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 53 och 54) och under erinran att anslaget för innevarande budgetår är anvisat med samma belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

26:o) **Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, s. 54—56) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att under budgetåret 1948/49 må till ett belopp av högst 1 550 000 kronor av statsmedel beviljas bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård, dels ock till Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård för nämnda budgetår anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Riksdagen har medgivit att under budgetåren 1946/47 och 1947/48 statsbidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård finge beviljas till belopp av högst 1 000 000 kronor respektive högst 1 500 000 kronor. Under förevarande rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 1 250 000 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår har statsbidrag förutsatts skola utgå efter hittills tillämpade normer. Reglerna för bestämmande av det maximala grundlönebeloppet ha dock ansetts böra anslutas till nu gällande dyrortsgruppering. Omfattningen av bidragsverksamheten avses för nästa budgetår bliva oförändrad. Anslaget föreslås sålunda upptaget med 1 500 000 kronor. Den reservation å 50 468 kronor, som förelåg vid ingången av innevarande budgetår, föreslås med hänsyn till att jordbruksdaghemmen anses vara i särskilt stort behov av ökat stöd få utnyttjas för att öka den del av bidragsverksamheten, som avser nämnda anstalter. Den sammanlagda omfattningen av bidragsverksamheten under nästa budgetår beräknas sålunda kunna uppgå till i runt tal 1 550 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att under budgetåret 1948/49 må till ett belopp av högst 1 550 000 kronor av statsmedel beviljas bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård;

b) till *Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

27:o) **Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 56—58), vilket innebär en höjning av anslaget med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

28:o) **Fria resor för barn. Bidrag till husmoderssemestern.** Kungl. Maj:t har (punkterna 33 och 34, s. 58—63) föreslagit riksdagen att till Fria resor för barn för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kronor och till Bidrag till husmoderssemestern för samma budgetår ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

Anslaget till *fria resor för barn* är i gällande riksstat upptaget med 4 000 000 kronor.

Enligt kungörelsen den 31 maj 1946, nr 234, är det vid senaste taxering upptagna beskattningsbara beloppet och den vid senaste taxering upptagna skattepliktiga förmögenheten avgörande för huruvida fri resa enligt kungörelsen må åtnjutas. Det anses emellertid medföra icke ringa svårigheter för den enskilde och en betydande arbetsbelastning för vederbörande myndigheter att till grund för prövningen lägga uppgifter från 1947 års taxering, enär på denna grundade debetsedlar icke utdelas. Intill dess att ny debetsedel kommer vederbörande till handa, förordas därför, att 1946 års kronodebetsedel lägges till grund för prövningen.

Ersättning för sådana fria resor, som äga rum å järnväg, har tidigare över lag utgått till vederbörande trafikföretag med 37,5 % av ordinarie avgiften för enkel biljett för vuxen person i 3:e klass i vardera riktningen. Kungl. Maj:t har — sedan frågan om ändrade regler för ersättningen i propositionen nr 233 förelagts 1946 års riksdag — den 19 september 1947 beslutat, att ersättning för med järnväg företagna fria resor skall utgöra, såvitt fråga är om barns resor till enskilda hem, 50 % av ordinarie avgift, beräknad på förut nämnt sätt, samt, såvitt fråga är om vårdares, husmödrars och vid semesterhem för husmödrar fast anställd personals resor, 75 % av nämnda avgift.

Med hänsyn härtill samt att de fria resorna beräknas komma att utnyttjas i avsevärt stegrad omfattning har medelsbehovet för nästa budgetår uppskattats till 5 500 000 kronor.

Anslaget till *bidrag till husmoderssemestern* är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 1 300 000 kronor.

För nästa budgetår beräknas en ökning med 300 000 kronor till 700 000 kronor av medelsbehovet för fria resor för husmödrar till enskilda hem. Kostnaderna för fria resor till semesterhem beräknas till oförändrat belopp, 100 000 kronor.

Vistelse på semesterhem, till vilket statsbidrag utgår, anses böra beredas gäster, som utvalts med hänsyn till rekreationsbehov och sociala förhållanden. Det förutsattes ankomma på husmoderssemesternämnderna och semesterhemsanordnarna att tillse, att förmånen kommer de bäst behövande till godo. Kostnaderna för driftbidrag till semesterhem ha uppräknats med 200 000 kronor till 500 000 kronor.

Medelsanvisningen till stipendier för underlättande av husmoderssemestern föreslås höjd med 100 000 kronor till 600 000 kronor. Stipendierna få enligt givna bestämmelser användas till ordnande av hemhjälp, inackordering av barnen, klädustrustning för husmodern, betalning av kost och logi, då semestervistelsen äger rum i enskilt hem o. s. v. Vid utbetalningen av stipendiemedlen ha husmoderssemesternämnderna tillämpat olika principer. För att åstadkomma en viss jämlikhet över hela landet har socialstyrelsen därför för avsikt att söka utarbeta ett förslag till vissa normer.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft.

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wahlund* och fru *Svenson* (I: 53) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i *Mysinge m. fl.* (II: 87),

dels ock en inom andra kammaren av fru *Linderot m. fl.* väckt motion (II: 86).

I motionerna yrkas, att medelsanvisningen till stipendier för underlättande av husmoderssemestern skall höjas till 1 000 000 kronor och anslaget därför anvisas med ett belopp av 2 300 000 kronor. Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 53 och II: 86.

Utskottet. Anslaget till fria resor för barn tjänar delvis samma ändamål som anslaget till bidrag till husmoderssemestern redan med hänsyn till att en rese-möjlighet för barn kan innebära en möjlighet till rekreation för modern, men även på grund därav att anslaget i viss utsträckning direkt bereder rese-möjlighet även åt barnets vårdare, som ofta är modern. Utskottet har inhämtat, att av de omkring 48 000 vårdare, vilkas rese-kostnader under förra året bestredos från anslaget till fria resor för barn, omkring 43 000 voro hus-mödrar.

Medelsåtgången för de olika utgiftsändamålen under anslagen förefaller emellertid icke alltid stå i riktigt förhållande till de behov, som skola tillgodoses. I jämförelse med de schablonmässiga och rymliga bidragsvillkor, som gälla för anslaget till barnresor, är sålunda medelstildelningen till stipendier för underlättande av husmoderssemestern mycket knapp. Kungl. Maj:t har

föreslagit en ökning av stipendiemedlen med 100 000 kronor till 600 000 kronor. Motionärerna föreslå, att sistnämnda belopp i enlighet med socialstyrelsens förslag höjes till 1 000 000 kronor. Med hänsyn till den stora betydelsen av dessa stipendier då det gäller att bereda uttröttade husmödrar och framför allt husmödrar med stora barnskaror erforderlig vila och rekreation, anser sig utskottet, trots kravet i nuvarande läge på återhållsamhet i fråga om ökade statsutgifter, åtminstone i viss mån böra tillmötesgå motionärerna och föreslår därför, att ett belopp av 800 000 kronor anvisas för ändamålet. Utskottet har övervägt möjligheterna att åstadkomma en mot denna utgiftsstegring svarande besparing under reseanslaget.

Den åtgärd som ligger närmast till hands är att begränsa den väglängd för vilken resan är avgiftsfri. En sänkning av den högsta ålder, nu tio år, vid vilken barn anses vara i behov av vårdare under resan, bör jämväl övervägas. Utskottet är emellertid ej berett att framlägga förslag i ämnet men förutsätter, att Kungl. Maj:t tager frågan under övervägande.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag ej givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Fria resor för barn* ett förslagsanslag av 5 500 000 kronor;

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 53 och II: 87 samt II: 86 till *Bidrag till husmoderssemestern* ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

29:o) **Bidrag till driften av barnkolonier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 63 och 64), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor.

30:o) **Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 73 och 74), vilket innebär en nedräkning av anslaget med 13 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 9 600 kronor.

31:o) **Ersättningar till inackorderingshem för driftförluster.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 74 och 75) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar till inackorderingshem för driftförluster* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

32:o) **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 81—83), vilket innebär att anslaget under hän- synstagande till belastningen å detsamma nedräknats med 2 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kronor.

33:o) **Planering av allmänna arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts för- slag (punkt 52, s. 85), vilket innebär att anslaget anvisas med ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Planering av allmänna arbeten* för bud- getåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

34:o) **Statens bosättningslån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punk- terna 63—65, s. 91—93), vilka beträffande ersättningsanslagen innebära an- slagsminskning med 10 000 kronor respektive 55 000 kronor och i övrigt — beträffande viss upplysningsverksamhet — oförändrad medelsanvisning, hem- ställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa

a) till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* ett förslagsanslag av 65 000 kronor;

b) till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* ett förslagsanslag av 215 000 kronor;

c) till *Statens bosättningslån: Viss upplysningsverksamhet* ett anslag av 15 000 kronor.

Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

35:o) **Försäkringsrådet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 66, s. 94— 98) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budget- året 1948/49, dels ock till Försäkringsrådet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 500 000 kronor.

För nästa budgetår har med hänsyn till den betydande balansen av läkarmål — enligt försäkringsrådets uppgift den 15 augusti 1947 omkring 700 mål — föreslagits, att föredragningskyldigheten för den tredje läkarledamoten ökas från nuvarande 8 till 12 mål i veckan eller till samma antal som ankommer på rådets båda övriga läkarledamöter. På grund härav har delposten arvoden till läkarledamöterna höjts med 2 100 kronor. För avarbetande av nämnda balans har vidare delposten ersättningar till sakkunniga m. fl. ansetts böra uppräknas med 14 200 kronor. Detta har icke ansetts böra föranleda någon allmän höjning av de utgående sakkunnigarvodena. I den mån rådets arbetsförhållanden i övrigt det medgäve, har det emellertid syntts lämpligt att ytterligare en eller flera sakkunniga anlitas. De sålunda föreslagna medelsökningarna medföra en uppräkning av anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med sammanlagt (2 100 + 14 200) 16 300 kronor.

I fråga om övriga i avlöningsstaten ingående anslagsposter innebär Kungl. Maj:ts förslag vissa, av omräkning i anledning av den allmänna löneregleringen betingade justeringar, därvid — såvitt avser anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal — hänsyn jämväl tagits till merkostnader under nästa budgetår på grund av reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar.

Utskottet. Den med hänsyn till balansen föreslagna ökade medelsanvisningen för arvoden åt läkarledamöter och sakkunniga tillstyrker utskottet. Då det är ett framträdande önskemål, att tiden för ärendenas behandling hos försäkringsrådet förkortas, vill utskottet i anslutning till departementschefens uttalande i ämnet framhålla, att möjligheterna att åstadkomma detta böra uppmärksammas. I främsta rummet bör beaktas, huruvida så kan ske inom ramen för den sedan ingången av detta budgetår avsevärt förstärkta personalorganisationen och de åtgärder, vilka av utskottet tillstyrkas under denna och nästföljande punkt. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 240 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 59 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 183 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 47 400

Summa förslagsanslag kronor 530 000;

b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 530 000 kronor.

36:o) **Försäkringsrådet: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 67, s. 99—101) föreslagit riksdagen att till Försäkringsrådet: Omkostnader för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 21 900 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 29 000 kronor.

Då det ansetts vara av stor betydelse att försäkringsrådets tjänstemän erhålla ökade möjligheter att vid behov företaga resor för utredning å platsen för olycksfall eller annan händelse, som är under behandling hos rådet, har posten till reseersättningar höjts från 400 till 4 000 kronor.

I övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag ingen annan jämkning i omkostnadsstaten än att posten till expenser minskas från 27 700 till 17 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Försäkringsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 21 900 kronor.

37:o) **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 103 och 104), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

38:o) **Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 78, s. 108 och 109) föreslagit riksdagen att till Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

Under ett vart av budgetåren 1937/38—1942/43 samt 1946/47 var under femte huvudtiteln uppfört ett reservationsanslag till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar. Anslaget storlek varierade mellan 5 000 och 11 000 kronor. En förutsättning för kursverksamhetens bedrivande var, att arbetsgivarna kostnadsfritt tillhandahöllo erforderliga lokaler för kursernas hållande och deltagarnas inkvartering.

Efter sistnämnda budgetår ha inga ytterligare medel tillförts ifrågavarande anslag. Av anslaget återstod vid utgången av nämnda budgetår ett belopp av 5 714 kronor.

Behov av kurser för utbildning av hushållerskor i skogsarbetarförläggningar har ansetts föreligga under nästa budgetår. Bidrag från statens sida för ifrågavarande verksamhet har synts bära liksom tidigare utgå endast om arbetsgivarna kostnadsfritt tillhandahålla erforderliga lokaler ävensom bekosta deltagarnas inkvartering. Kurskostnaderna ha ansetts kunna begränsas till 5 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

Folkpensionering m. m.

39:o) **Pensionsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 81, s. 110—118) föreslagit riksdagen att dels besluta, att i personalförteckningen för pensionsstyrelsen antalet befattningar som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29 skall ökas från 13 till 14 och antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 minskas från 187 till 180 ävensom att av de å övergångsstat uppförda befattningarna en befattning som förste aktuarie och befattningen som kontorist skola utgå, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49, dels ock till Pensionsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 480 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 510 000 kronor.

Med hänsyn till förberedelsearbetet för sjukförsäkringsreformen föreslås att sjukkassebyrån förstärkes med en förste byråsekreterarbefattning i lönegrad Ca 29. Befattningen finnes upptagen i den plan för pensionsstyrelsens omorganisation med hänsyn till folkpensionerings- och sjukförsäkringsreformerna, som framlagts av socialvårdskommittén och som efter överarbetning lagts till grund för de av 1947 års riksdag fattade besluten rörande pensionsstyrelsens organisation.

Antalet ordinarie kontorsbiträdesbefattningar beräknas kunna minskas från nuvarande 187 till 180. I övrigt ifrågasättes ingen jämkning i den för stadigvarande arbetsuppgifter avsedda personalorganisationen. För tillfälliga arbetsuppgifter, främst i anledning av folkpensioneringsreformens genomförande, har däremot räknats med viss ytterligare personal i biträdesställning.

Av de å övergångsstat uppförda befattningarna ha en befattning som förste aktuarie i Ca 29 och befattningen som kontorist i Ca 13 föreslagits skola utgå.

Medelsbehovet under anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän har för nästa budgetår beräknats till 1 850 000 kronor, innebärande en ökning av posten med 50 000 kronor.

I fråga om anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har icke föreslagits annan ändring än att den under posten upptagna delposten ersättning åt vikarier för läkarna samt tillfällig läkarhjälp och särskild läkarexpertis uppräknats med 2 000 kronor till 7 442 kronor.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har minskats med 215 000 kronor till 1 250 000 kronor. Av sistnämnda belopp belöpa

1 010 000 kronor på personal, avsedd för stadigvarande arbetsuppgifter, och återstoden, 240 000 kronor, på personal för tillfälliga arbetsuppgifter. I kostnaderna för den stadigvarande personalen ingår kostnaden för en befattningshavare i Ce 17, för vilken medel icke tidigare beräknats. Frågan om bibehållande av befattningen i fråga för framtiden har ansetts böra hållas öppen tills vidare. Med hänsyn till vad av pensionsstyrelsen upplysts rörande de arbetsuppgifter, för vilka befattningen avsetts, ha medel under nästa budgetår dock ansetts böra beräknas för densamma. Med hänsyn till den osäkerhet, som vidlåder främst beräkningen av den erforderliga biträdespersonalen, har posten ansetts böra även för nästa budgetår uppföras förslagsvis.

Posten rörligt tillägg har uppräknats med 133 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) besluta, att i personalförteckningen för pensionsstyrelsen antalet befattningar som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29 skall ökas från 13 till 14 och antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 minskas från 187 till 180 ävensom att av de å övergångsstat uppförda befattningarna en befattning som förste aktuarie och befattningen som kontorist skola utgå;

b) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 850 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 52 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 1 250 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 328 000

Summa förslagsanslag kronor 3 480 000;

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 3 480 000 kronor.

40:o) **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 82, s. 118—121) föreslagit riksdagen att till Pensionsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 505 000 kronor.

Frågarvarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 564 500 kronor.

Förarbetena för den allmänna sjukförsäkringens genomförande förutsätts komma att ställa ökade krav på medverkan av pensionsstyrelsens tjänstemän

ute i landet. Anslagsposten reseersättningar har med anledning därav för nästa budgetår uppräknats med 10 000 kronor.

I övrigt innebär Kungl. Maj:ts förslag inga andra jämkningar i omkostnadsstaten än att anslagsposterna expenser och övriga utgifter: depositions- m. fl. kostnader för folkpensioneringsfonden minskats med 67 500 och 2 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 505 000 kronor.

41:o) **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsbud.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 122), vilket innebär en höjning av posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsbud* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kronor.

42:o) **Bidrag till folkpensioner m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 84, s. 123 och 124) föreslagit riksdagen att till Bidrag till folkpensioner m. m. för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 000 kronor.

Före den 1 januari 1948 utgingo folkpensioner, invalidunderstöd och blindhetsersättningar jämlikt lagen den 28 juni 1935 (nr 434) om folkpensionering, förordningen samma dag (nr 435) om invalidunderstöd och förordningen den 20 april 1934 (nr 105) om blindhetsersättning. Jämlikt särskilda författningar utgingo vidare dyrtidstillägg å nu nämnda understödsformer samt provisoriska förstärkningar av tilläggspensioner, invalidunderstöd och blindhetsersättningar ävensom utjämningspensioner och utjämningsunderstöd. Samtliga författningar ha numera ersatts med lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering. Till kostnaderna för folkpensionerna skola kommunerna bidraga på sätt, som angives i lagen den 30 juni 1947 (nr 398) om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen.

För innevarande budgetår ha under anslaget till Bidrag till folkpensioner och invalidunderstöd m. m. medel beräknats för första hälften av budget året enligt 1935 års folkpensioneringslag — 75 miljoner kronor — och för andra hälften enligt 1946 års lag — 340 miljoner kronor. Övriga hithörande anslag ha beräknats allenast för behovet under första hälften av budgetåret. Följande förslagsanslag ha upptagits å riksstaten för innevarande budgetår.

Anslag	Kronor
Bidrag till folkpensioner och invalidunderstöd m. m.	415 000 000
Bidrag till dyrtidstillägg å folkpensioner och invalidunderstöd ..	26 400 000
Bidrag till provisoriska förstärkningar av tilläggspensioner och invalidunderstöd	80 900 000
Ersättning åt blindas m. m.	800 000
Provisorisk förstärkning av ersättning åt blindas	175 000
Dyrtidstillägg å ersättning åt blindas	335 000

Tillhopa 523 610 000

Samtliga nu nämnda anslag föreslås ersatta med ett enda anslag, benämnt Bidrag till folkpensioner m. m.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 000 kronor.

43:o) **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 85, s. 124 och 125) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 2 300 000 kronor.

Uppskattningen av medelsbehovet för nästa budgetår har icke kunnat baseras på några exakta beräkningar av det till generalpoststyrelsen utgående ersättningsbeloppet per folkpensionsanvisning. Preliminärt har räknats med en ersättning av 25 öre för varje utbetalad anvisning. Det har emellertid, därest riksdagen icke uttalar erinran däremot, ansetts böra få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan generalpoststyrelsen inkommit med mera preciserade beräkningar än de f. n. föreliggande, fastställa den styrelsen under nästa budgetår tillkommande ersättningen per anvisning. Av anslaget för nästa budgetår ha ansetts böra få bestridas jämväl kostnaderna för utbetalning under år 1948 av tidigare förfallna men ej inlösta pensionskvitton.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottet* hemställer därför,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

44:o) **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** Kungl. Maj:t har (punkt 86, s. 125—130) föreslagit riksdagen att till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 7 550 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6 125 000 kronor.

Kostnaderna för den individuella invaliditetsförebyggande verksamheten under nästa budgetår i vad desamma avse vård å kuranstalt ha uppskattats till 6 170 000 kronor mot 4 985 000 kronor under innevarande budgetår. Av den beräknade kostnadsökningen, 1 185 000 kronor, belöpa 1 100 000 kronor på vårdavgifter å kuranstalerna och 85 000 kronor på bidrag till vård å sommarkurort. Såsom orsak till kostnadsökningen beträffande vårdavgifterna an-

ges ökade driftkostnader, främst lönekostnader. Ökningen av kostnaderna för bidrag till vård å sommarkurort betingas av att pensionsstyrelsen på grund av de ökade avgifterna å dylika kurorter ifrågasätter en höjning av bidragets maximibelopp.

För pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet under nästa budgetår har beräknats ett från 450 000 kronor till 700 000 kronor förhöjt belopp. Kostnadsökningen motiveras dels med att antalet utbildningsfall beräknas komma att ytterligare stiga och dels med att kostnaderna per utbildningsfall förutses komma att öka.

Kostnaderna för bidrag till igångsättande av självständig verksamhet, vilka bidrag avse anskaffning av maskin- och verktygsutrustning m. m., föreslås beräknade till 50 000 kronor mot 35 000 kronor för innevarande budgetår.

I vad angår övriga utgifter för den individuella vården har för nästa budgetår räknats med oförändrat medelsbehov eller 430 000 kronor.

Totala kostnaderna för den individuella verksamheten under nästa budgetår uppskattas sålunda till (6 170 000 + 700 000 + 50 000 + 430 000) 7 350 000 kronor.

För annan verksamhet än den individuella har beräknats ett belopp av 200 000 kronor för nästa budgetår mot 350 000 kronor för innevarande budgetår.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *Adolfsson m. fl.* väckt motion (II: 94), vari föreslagits, att riksdagen måtte besluta höja anslaget för bidrag till igångsättande av självständig verksamhet till 100 000 kronor samt att till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 7 600 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson* och herr *Löthner* (I: 173) och den andra inom andra kammaren av fru *Ewerlöf* och herr *Hagård* (II: 276), vari hemställts, att riksdagen måtte under elfte huvudtiteln, punkt 62, såsom Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna II: 94 och II: 276.

Utskottet. Kostnaderna för igångsättande av självständig verksamhet har pensionsstyrelsen föreslagit beräknade till 100 000 kronor mot 35 000 kronor för innevarande budgetår. Departementschefen har av kostnadsskäl icke ansett sig kunna följa denna beräkning men för ändamålet upptagit ett belopp av 50 000 kronor. I motionen II: 94 föreslås bifall till pensionsstyrelsens förslag.

Med hänsyn till den betydelse ifrågavarande bidrag ha för att återföra partiellt arbetsföra till förvärvslivet synes för ändamålet böra beräknas ett något högre belopp än det Kungl. Maj:t har föreslagit. Utskottet vill därför i an-

ledning av motionen förorda en höjning till 75 000 kronor. Denna utgiftsökning synes utskottet kunna rymmas inom det av Kungl. Maj:t för den individuella verksamheten beräknade totala beloppet av 7 350 000 kronor.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag under förevarande anslagspunkt ej givit utskottet anledning till erinran.

I detta sammanhang må emellertid upptagas till behandling jämväl det i motionerna I: 173 och II: 276 framställda yrkandet. Erinras må, att Kungl. Maj:t ansett annan verksamhet än den individuella under förevarande anslag böra under rådande förhållanden tills vidare inskränkas. För ändamålet beräknas sålunda 200 000 kronor mot 350 000 kronor för innevarande budgetår. Från sistnämnda belopp har utgått ett bidrag av 10 000 kronor till hörselfrämjandet för anskaffande och drift av hörapparater. Vidare har förra årets riksdag i anledning av motioner genom särskilt anslag beviljat ytterligare 25 000 kronor för samma ändamål. Sistnämnda anslag har i statsverkspropositionen under elfte huvudtiteln föreslagits skola för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp. I de nämnda motionerna I: 173 och II: 276 har emellertid yrkats, att anslaget skall höjas med 10 000 kronor till 35 000 kronor under åberopande av att bidraget på 10 000 kronor från pensionsstyrelsen enligt meddelande från styrelsen skulle komma att indragas.

Det detta budgetår utgående beloppet på inalles 35 000 kronor till bidrag för anskaffande och drift av hörapparater är utan tvivel knappt i förhållande till det behov som föreligger. Även om det i rådande läge ej kan förstärkas, delar utskottet dock motionärernas uppfattning, att det ej bör minskas. Då utredning pågår av de hörseldefektas problem, torde den understödjande verksamheten i förevarande avseende böra fortgå efter oförändrade grunder under nästa budgetår. Motionerna synas böra på det sätt bifallas, att bidrag på 10 000 kronor bör liksom hittills utgå från förevarande anslag av det för annan verksamhet än den individuella avsedda beloppet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 94 till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 7 550 000 kronor;

b) i anledning av motionerna I: 173 och II: 276 uttala, att av nämnda anslag bör såsom hittills utgå bidrag till anskaffande och drift av hörapparater.

45:o) **Bidrag till sjukkassor. Kristillägg till sjukkassor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 88 och 89, s. 131—134), vilket förutsätter oförändrade bidragsgrunder men innebär uppräkningsanslaget med 1 600 000 kronor och minskning av kristilläggsanslaget med 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 såsom förslagsanslag anvisa

- a) till *Bidrag till sjukkassor* 43 000 000 kronor;
- b) till *Kriställugg till sjukkassor* 5 200 000 kronor.

46:o) **Moderskapspenning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 134—136), i vilket moderskapspenningen beräknats utgå efter oförändrade grunder men anslaget uppräknats med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Moderskapspenning* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

47:o) **Bidrag till de blindas förening.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 137), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1948/49 anvisa ett anslag av 65 000 kronor.

Diverse.

48:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 93 och 94, s. 138) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1948/49 såsom förslagsanslag anvisa

- a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* 1 099 000 kronor;
- b) till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* 1 500 kronor.

49:o) **Statens hyresråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, s. 138—140), vilket innebär, att det för arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem avsedda beloppet höjes med 4 000 kronor till 97 000 kronor samt att för ersättningar till kanslipersonal beräknas ett från 322 000 kronor till 353 000 kronor förhöjt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

50:o) **Statens hyresråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 141), vilket innebär en anslagsminskning med 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kronor.

51:o) **Internationellt socialpolitiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 97, s. 142), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

52:o) **Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.** Kungl. Maj:ten har (punkt 98, s. 142—149) föreslagit riksdagen att till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 4 145 000 kronor.

Den avveckling av den särskilda hjälpverksamheten för flyktingar, som inlemts under föregående budgetår, har fortsatt under budgetåret 1947/48. Någon slutlig avveckling kan dock icke komma till stånd innevarande budgetår. Även för nästa budgetår erfordras medelsanvisning under nu ifrågavarande anslag. De huvudsakliga medelsbehov, vilka — såvitt kunnat bedömas — komma att föreligga under budgetåret 1948/49, äro följande.

För omhändertagande av till riket ankommande flyktingar i egentlig bemärkelse, d. v. s. illegalt anländande utlänningar, driver arbetsmarknadsstyrelsen tre mottagningsförläggningar, av vilka en även utnyttjas för mottagande av utländsk arbetskraft, som genom arbetsmarknadsorganens förmedling överföres till Sverige. Kostnaderna för nästa budgetår för styrelsens ifrågavarande verksamhet ha uppskattats till 151 000 kronor.

Vidare har beräknats en kostnad av 33 000 kronor för mottagande av vissa legalt inresande utlänningar, nämligen sådana vilka erhållit inresetillstånd till Sverige för att kunna förena sig med här bland flyktingarna vistande anhöriga men vilka anlända till riket i så utblottat tillstånd att de måste omhändertagas och på det allmännas bekostnad vidarebefordras till sina anhöriga.

Till kostnader för avveckling av förläggningar ha beräknats 90 000 kronor.

Med hänsyn till den i allmänhet rådande platsbristen å de svenska mödra- och barnhemmen och då möjligheter måste finnas att vid behov kunna taga hand om mödrar och barn bland anländande flyktingar, har ett belopp av 70 000 kronor beräknats för upprätthållande av verksamheten vid socialstyrelsens mödra- och barnhem för flyktingar å Härsjögården i Älvsborgs län.

På statens flyktingsnämnd ankommer f. n. att lämna bidrag till enskilda flyktingskommittéer samt att i särskilda fall biträda nödställda flyktingar med sådan hjälp som icke täckes av den obligatoriska fattigvården enligt 1 § fattigvårdslagen eller andra av statsmedel bekostade hjälpformer för utlänningar. Härjämte bestrider nämnden fortfarande i enlighet med tidigare läm-

nat bemyndigande kostnaderna för vård av vissa utlänningar å allmänna sjukvårdsinrättningar. Sistnämnda del av verksamheten är under avveckling men avvecklingen har med hänsyn till de kommuner, som skola övertaga det primära ansvaret för kostnaderna, ansetts böra utsträckas över en icke alltför kort övergångstid. Under nästa budgetår torde i huvudsak endast de båda förstnämnda uppgifterna kvarstå. Departementschefen har ifrågasatt, huruvida det är befogat, att nämnden består såsom särskilt organ för handläggningen av dessa till omfattningen relativt begränsade uppgifter. Då uppgifterna ifråga syntts böra ombesörjas av ett centralt organ och någon nämnvärd kostnadsbesparing icke torde kunna påräknas vid en överflyttning av uppgifterna till annan myndighet, har det emellertid syntts departementschefen lämpligast att nämnden består även under nästa budgetår. Kostnaderna för ifrågavarande verksamhet ha beräknats till 345 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna under detta anslag skulle sålunda uppgå till (151 000 + 33 000 + 90 000 + 70 000 + 345 000) 689 000 kronor. Med hänsyn till beräkningarnas osäkerhet och då ytterligare vissa kostnader kunna uppkomma exempelvis för estlandssvenskar, som icke vunnit svenskt medborgarskap, har anslaget ansetts icke böra uppföras med lägre belopp än 750 000 kronor

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit kan ifrågasättas, huruvida det är befogat, att statens flyktingsnämnd består såsom särskilt organ för handläggningen av dess numera till omfattningen relativt begränsade uppgifter. Vid övervägande av denna fråga har utskottet uppmärksammat, att nämndens utgifter för dess egen administration äro obetydliga. Såsom dess kansli fungerar utlänningsbyrån inom arbetsmarknadsstyrelsen, och kostnaderna för administrationen i övrigt stannade under budgetåret 1946/47 vid 1 567 kronor. Ehuru någon nämnvärd kostnadsbesparing alltså icke är att påräkna vid en överflyttning av uppgifterna till annan myndighet, förutsätter utskottet likväl, att de skäl, som tala för upphörande av nämndens verksamhet, komma under beaktande i samband med den utredning, varom utskottet gör hemställan under nästföljande punkt.

Under återopande av det anförda får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

53:o) **Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 99, s. 149—156) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor. Anslaget är avsett att disponeras för utgivande av bidrag till utlandssvenskarnas förening för dess kostnader för omhändertagande av från utlandet hemvändande svenska medborgare samt dess hjälpverksamhet bland nödlidande svenskar i utlandet ävensom för bestridande till viss del av föreningens administrationskostnader.

Härjämte ombesörjer föreningen viss hjälpverksamhet för svenskfödda utländska medborgare och barn till sådana. Kostnaderna för denna verksamhet bestridas från anslaget till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. Medel för verksamheten tillhandahållas föreningen genom statens flyktingsnämnd.

Vid anmälan av propositionen nr 270 till 1947 års riksdag anförde föredragande statsrådet (s. 86) bl. a., att frågorna angående förutsättningarna för en samordning av hjälpen till utlandssvenskar med den ordinarie socialvården samt rörande formerna för den hjälp, som meddelas svenskfödda personer vilka förlorat sitt svenska medborgarskap, borde göras till föremål för förnyade överväganden. Resultatet av dessa borde beaktas vid anslagsberäkningen för budgetåret 1948/49.

Departementschefen har i nämnda spörsmål anfört följande.

Uppenbart är, att en avveckling av den särskilda med statsmedel bedrivna hjälpverksamheten till förmån för utlandssvenskar och svenskfödda utländska medborgare bör eftersträvas. Emellertid föreligga enligt min mening ännu icke förutsättningar för en total avveckling av denna verksamhet. Det synes sålunda fortfarande finnas behov av ett särskilt organ, till vilket hemvändande utlandssvenskar och svenskfödda kunna hänvända sig och vilket har möjligheter att hjälpa de hemvändande över den första tidens svårigheter. Jag förordar i enlighet härmed, att den av utlandssvenskarnas förening bedrivna hjälpverksamheten skall fortsätta även under nästa budgetår.

Statens flyktingsnämnd har föreslagit, att föreningens verksamhet fr. o. m. ingången av nästa budgetår skall begränsas såtillvida, att personer, som vid nämnda tidpunkt vistats längre tid än tolv månader i Sverige, skola hänvisas till de kommunala socialvårdsorganen. I princip ansluter jag mig till nämndens synpunkter. Efter en övergångstid böra sålunda personer, vilkas hjälpbehov kan anses stadigvarande, hänvisas till den allmänna socialvården. Förutsättningarna härför torde med hänsyn till de socialvårdsreformer, som trätt i kraft den 1 januari 1948, vara icke obetydligt gynnsammare än tidigare. Överflyttningen av hjälpfall bör därför kunna påbörjas redan före budgetårsskiftet. Å andra sidan torde det icke vara lämpligt att undantagslöst uppehålla en regel att överflyttning skall ske efter tolv månader. Möjlighet bör stå öppen för föreningen att göra undantag i detta hänseende.

Den del av föreningens verksamhet, som icke avser personer med stadigvarande hjälpbehov, synes under nästa budgetår kunna fortgå enligt i stort sett samma riktlinjer som hittills tillämpats. I den mån förhållandena det medgiva bör dock verksamheten även i denna del begränsas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter härom. I samband därmed torde även få tillses, att de statliga myndigheter, vilkas arbetsområden beröras av föreningens verksamhet, tillförsäkras tillräckligt inflytande å ärendenas handläggning. Däremot finner jag icke lämpligt att nu tillskapa något nytt organ för delar av denna verksamhet.

Utlandssvenskarnas förening har beräknat medelsbehovet till den av föreningen bedrivna verksamheten, med undantag av den del som avser svenskfödda utländska medborgare, till 1 000 000 kronor. Härjämte har föreningen hemställt om bidrag med 30 000 kronor till föreningens ordinarie administration. Kostnaderna för de svenskfödda utländska medborgarna beräknas av flyktingsnämnden till 180 000 kronor under nästa budgetår. Jag ansluter mig till nämndens förslag att sistnämnda kostnader under nästa budgetår skola bestridas från det för föreningens hjälpverksamhet avsedda anslaget och medel alltså icke längre tillhandahållas genom förmedling av nämnden. Med hänsyn till den fortgående avveckling av de stadigvarande hjälpfallen, med vilken jag räknar, och den begränsning av verksamheten i övrigt — exempelvis livsmedelssändningarna till svenskar i utlandet — som torde kunna bli möjlig under nästa budgetår, beräknar jag det sammanlagda medelsbehovet för nämnda ändamål till 750 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av herr *Adolfsson m. fl.* väckt motion (II: 101), vari förslagits, att riksdagen måtte besluta, att den av utlandssvenskarnas förening bedrivna hjälpverksamheten skall helt handhavas av vederbörande statliga myndighet och de ordinarie socialvårdsorganen.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för förslaget, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att den del av utlandssvenskarnas förenings verksamhet, som avser personer i Sverige med stadigvarande hjälpbehov, skall avvecklas. Såsom departementschefen framhållit bör överflyttning av hjälpfall till den allmänna socialvården ske efter högst tolv månaders vistelse i landet. I motsats mot departementschefen anser utskottet, att möjlighet icke bör stå öppen för föreningen att göra undantag i detta hänseende.

Utskottet måste starkt ifrågasätta, om icke den låneverksamhet, som bedrivs av föreningen, snarast möjligt bör överflyttas till annat organ. Over huvud taget vill utskottet understryka angelägenheten av snara åtgärder för att i största möjliga utsträckning tillgodose de behov, som anslaget avser att täcka, på annat sätt än genom bidrag till utlandssvenskarnas förening, som själv endast i mycket ringa grad bidrager till verksamhetens finansiering. Redan genom Kungl. Maj:ts förslag kommer en stor del av det hjälpbehövande klientel som vistas i Sverige att hänvisas till den allmänna socialvården. Hur hjälpen till utomlands boende svenska medborgare och svenskfödda lämpligen bör administreras kräver ett närmare övervägande. Utskottet föreslår, att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning av här berörda frågor.

Beträffande motionen II: 101 framgår av det anförda, att utskottet instämmer i syftet med denna motion, men att utskottet ej är berett att framlägga förslag till beslut i ämnet.

Kungl. Maj:ts anslagsberäkning har ej givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Bidrag till omhän-*

dertagande av utlandssvenskar m. m. för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor;

b) i anledning av motionen II: 101 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om överförande snarast möjligt av ifrågavarande understödsverksamhet till annat organ än utlandssvenskarnas förening.

54:o) **Social upplysningsfilm.** Kungl. Maj:t har (punkt 100, s. 157—159) föreslagit riksdagen att till Social upplysningsfilm för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 125 000 kronor. Anslaget är avsett till kostnaderna för inspelning av upplysningsfilmer i sociala ämnen. Inspelningsverksamheten ledes av kommittén för social upplysning. Denna kommitté har såsom egentligt uppdrag att utreda dels frågan om inrättande av ett socialmuseum och dels frågan om statsmakernas medverkan i syfte att främja tillkomsten av upplysningsfilmer i sociala ämnen. Den nu pågående filmverksamheten är att betrakta såsom ett provisorium i avbidan på slutligt ställningstagande i sistnämnda fråga. Då resultatet av kommitténs arbete beräknas icke kunna föreläggas årets riksdag, har fråga uppkommit, huruvida filmverksamheten bör fortsätta i provisoriska former även under nästa budgetår. Ehuru endast begränsade erfarenheter ännu vunnits, har anledning syntts finnas till antagande, att den under innevarande budgetår bedrivna verksamheten kommer att ge tillfredsställande resultat. Med hänsyn till att behovet av sociala upplysningsfilmer långt ifrån blir fyllt genom den verksamhet, för vilken medel stå till förfogande, har verksamheten ansetts böra fortsätta även under nästa budgetår. Ledningen av den fortsatta provisoriska verksamheten har ansetts böra anförtros en nämnd, tillskapad genom ombildning av en del av den nu sittande kommittén. Kostnaderna för filmverksamheten under nästa budgetår ha syntts kunna begränsas till 75 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gustaf Elofsson* (I: 54) och den andra inom andra kammaren av herr *Pettersson* i *Dahl m. fl.* (II: 89), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag,

dels ock en inom andra kammaren av herr *von Friesen* väckt motion (II: 272), vari hemstälts, att riksdagen måtte till Social upplysningsfilm för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 89 och II: 272.

Utskottet. Den sociala filmverksamheten har nu pågått under närmare tre kvarts år, varunder viss begränsad erfarenhet vunnits om densamma. Ut-

skottet — som varit i tillfälle att taga del av de av kommittén färdigställda filmerna — hyser den uppfattningen, att filmen synes utgöra ett gott hjälpmedel i den sociala upplysningens tjänst. Ytterligare erfarenhet torde emellertid böra vinnas, innan slutlig ställning toges till frågan i vilken form det sociala upplysningsarbetet framdeles bör bedrivas. Utskottet tillstyrker fördenskull, att verksamheten fortsätter jämväl under nästa budgetår i den omfattning, som Kungl. Maj:ts förslag innebär.

Under återopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 54 och II: 89 samt II: 272, till *Sociala upplysningsfilm* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

55:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 160), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

56:o) **Barn tillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 160), vilket innebär en anslagsminskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barn tillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

57:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 16: Bidrag till avlöande av hemvårdarinnor;

punkten 17: Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor;

punkten 36: Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar;

punkten 37: Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader;

punkten 38: Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.;

punkten 39: Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården;

punkten 42: Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar;

punkten 43: Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader;

punkten 44: Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen;

punkten 45: Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar;

- punkten 46:* Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader;
punkten 47: Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen;
punkten 49: Kristillägg till erkända arbetslöshetskassor;
punkten 50: Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.;
punkten 51: Kostnader för överflyttning av arbetskraft;
punkten 53: Statens byggnadslånebyrå: Avlöningar;
punkten 54: Statens byggnadslånebyrå: Omkostnader;
punkten 55: Länsorgan för den allmänna bostadspolitik;en;
punkten 56: Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å tertiärlån för vissa bostadsbyggnadsföretag;
punkten 57: Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer;
punkten 58: Särskilda bostadsrabatter;
punkten 59: Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden;
punkten 60: Bidrag till inrättande av pensionärshem;
punkten 61: Statens nämnd för samlingslokaler;
punkten 62: Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler;
punkten 68: Arbetsrådet: Avlöningar;
punkten 69: Arbetsrådet: Omkostnader;
punkten 70: Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar;
punkten 71: Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader;
punkten 73: Yrkesinspektionen: Avlöningar;
punkten 74: Yrkesinspektionen: Omkostnader;
punkten 75: Livräntetillägg åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete;
punkten 76: Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.;
punkten 77: Bidrag till fiskares försäkring;
punkten 79: Bidrag till föreningen för arbetarskydd;
punkten 80: Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet rörande arbetarskydd;
punkten 87: Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.;
punkten 91: Driften av centraldepån för blindas arbeten; samt
punkten 101: Kommittéer och utredningar genom sakkunniga;
vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 2 april 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, fröken Andersson, herrar Rosenberg, Gustav Emil Andersson, Hesselbom och Ohlon; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Malmberg i Skövde, Bergström, Falla, Andersson i Malmö, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Akerström, Holmström, Petterson i Degerfors och Johansson i Mysinge.

Reservationer:

vid punkten 3:o) (Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet)

1) av herrar *Oscar Olsson*, *Gustaf Karlsson*, fröken *Andersson*, herrar *Hesselbom* och *Holmström*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om förbättrad löneställning för hemhjälpkonsulenten samt att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Den sociala hemhjälpen har de senaste åren utvecklats snabbt. Antalet hemvårdarinnor, till vilkas avlöning statsbidrag utgår, har sålunda för år 1948 fastställts till 2 500. De med befattningen som hemhjälpkonsulent förenade arbetsuppgifterna torde därför, såsom departementschefen framhållit, numera vara av den art och omfattning, att befattningen bör vara placerad i 27 lönegraden. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag om dess uppflyttning från lönegrad Ce 24 till lönegrad Ce 27.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

a) besluta, att antalet å personalförteckningen för socialstyrelsen uppförda ordinarie befattningar som kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 minskas från 49 till 46 ävensom att å personalförteckningen uppföres en befattning som förste aktuarie i lönegrad Ce 29 och en befattning som hemhjälpkonsulent i lönegrad Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor	525 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förlagsvis</i>	»	15 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	830 000
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	»	149 100

Summa förslagsanslag kronor 1 520 000;

c) till *Socialstyrelsen*: *Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 1 520 000 kronor.»

2) av herr *Gustav Emil Andersson*;

vid *punkten 21:o* (Allmänna barnbidrag) av herrar *Rubbestad* och *Johansson* i Mysinge, vilka ansett, att utskottet bort med huvudsaklig anslutning till motionsyrkandet anvisa visst belopp till ersättning till kommunerna för deras arbete i anledning av de allmänna barnbidragen och att utskottets yttrande och hemställan därför bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill — — — (s. 10) — — — utbetalande m. m. Även om barnbidragsverksamheten är relativt ny torde dock med redan vunnen erfarenhet tillräcklig grund finnas att ungefärligen uppskatta vad administrationen av barnbidragen kostar kommunerna. Till jämförelse vill utskottet erinra om att postverket skall erhålla årlig ersättning för utbetalning av allmänna barnbidrag, som beräknas uppgå till en krona 20 öre för varje bidragsmottagare. I anslutning härtill förordar utskottet i anslutning till motionerna att viss ersättning redan nu beviljas kommunerna men att denna ersättning bestämes till en krona för varje bidragsmottagare. Medelsbehovet kan med denna jämkning av motionsyrkandet beräknas nedgå till 943 000 kronor.

Under återopande — — — utskottet hemställa,

a) att riksdagen — — — 420 000 000 kronor,

b) att riksdagen må i anledning av motionerna I: 52 och II: 95 till *Ersättning till kommunerna för utbetalning m. m. av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1948/49 anvisa ett förslagsanslag av 943 000 kronor.»

vid *punkten 28:o* (Fria resor för barn. Bidrag till husmoderssemestern) av herrar *Johan Bernhard Johansson*, *Mannerskantz*, *Heiding*, fröken *Andersson*, herrar *Gustav Emil Andersson*, *Ohlon*, *Falla*, *Rubbestad*, *Holmström* och *Johansson* i Mysinge, vilka ansett,

dels att tredje stycket i utskottets yttrande (s. 15), vilket börjar med orden »Den åtgärd» och slutar med orden »under övervägande», bort hava följande lydelse:

»Den åtgärd som ligger närmast till hands är att begränsa den väglängd, för vilken resan är avgiftsfri. Enligt gällande bestämmelser må avgiftsfri resa till enskilt hem icke överstiga en vägsträcka, som är längre för personer hemmahörande i något av de fyra nordligaste länen, men för riket i övrigt angivits till 60 mil. Denna för riket i övrigt gällande högsta väglängd bör enligt utskottets mening minskas till 40 mil. Vidare bör den högsta ålder — nu tio år — vid vilken barn anses vara i behov av vårdare under resan, utan större olägenhet kunna nedbringas. Utskottet föreslår, att den bestämes till åtta år. På grund av dessa förslag torde medelsbehovet under anslaget till

fria resor för barn minskas med minst 200 000 kronor, med vilket belopp det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till bidrag till husmoderssemestern enligt utskottets förslag skall höjas. Reseanslaget bör därför anvisas med ett belopp av 5 300 000 kronor.»

dels ock att utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

- »att riksdagen må för budgetåret 1948/49 anvisa
- a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Fria resor för barn* ett förslagsanslag av 5 300 000 kronor;
 - b) i anledning — — — 2 100 000 kronor.»

vid *punkten 54:0*) (Social upplysningsfilm) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Mannerskantz, Heiding*, fröken *Andersson*, herrar *Gustav Emil Andersson, Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Falla, Rubbestad, Holmström* och *Johansson* i Mysinge, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan å s. 30 och 31 bort hava följande lydelse:

»*Utskottet*. Det kommittén för social upplysning givna huvuduppdraget har ännu icke slutförts, varför proposition i ämnet icke synes kunna föreläggas innevarande års riksdag. Utskottet finner det angeläget, att frågan om i vilken form den sociala upplysningen i fortsättningen lämpligen bör bedrivas får sin lösning innan ytterligare medel ställas till förfogande för inspelning av social upplysningsfilm. Härjämte vill utskottet framhålla, att utskottet — som tagit del av de av kommittén färdigställda filmerna — finner den information, filmerna äro avsedda att giva, kunna framföras på andra och i jämförelse med dessa filmer bättre sätt. Ändamålet med verksamheten torde ej kunna nås med filmer sådana som de redan inspelade. Kommitténs provisoriska filmverksamhet bör sålunda enligt utskottets mening avslutas i och med färdigställandet av sådan film, vars inspelning påbörjats.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till motionerna I: 54 och II: 89 samt med avslag å motionen II: 272 besluta avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.»